ULLRICH JUNKER

Odsłonięcie tablicy pamiątkowej pamięci Gerharta Pohla w Karpaczu

im Dez. 2013

Ullrich Junker
Mörikestr.16
D 88285 Bodnegg

Odsłonięcie tablicy pamiątkowej pamięci Gerharta Pohla w Karpaczu

Ullrich Junker

Po wieloletnich staraniach odsłonięto czterojęzyczną tablicę pamiątkową przy dawnym domu pisarza Gerharta Pohla, zamieszkałym przez jego szwagierkę Luise Pohl, do jej śmierci w roku 2006r. Zapraszającymi do udziału w tej uroczystości było: Stowarzyszenie Pielęgnowania Kultury i Sztuki Śląskiej (VSK), będące sponsorem przedsięwzięcia oraz właściciel posesji, Parafia Ewangelicko-Augsburska Wang w Karpaczu. Również gazeta Sächsische Zeitung opublikowała krótką notatkę o odsłonięciu tablicy.

Ponad 30 osób pojawiło się wczesnym, sobotnim rankiem na dawnej posesji Pohla. Wśród gości zjawił się m.in. pastor Edwin Pech z kościoła Wang, Karsten Riemann, będący zastępcą przewodniczącego VSK Christophera Schmidta, który opracował i postawił tablicę pamiątkową, członek ciała doradczego VSK, dr Hagen Hartmann z pałacu w Pakoszowie, Christian Henke z gazety „Sächsische Zeitung", prof. dr Wolfgang Geierhos, były przewodniczący Górnołużyckiego Towarzystwa Naukowego w Görlitz w latach 2004–2009, Klaus Peter Kunze (inicjator Koła Przyjaciół Avenariusa w Görlitz), oraz Wolfgang Schubert z Towarzystwa Karkonoskiego, sekcja Görlitz).

Honorowy przewodniczący VSK, Karsten Riemann przywitał przybyłych i wyjaśnił, jak ważnym jest zachowanie w pamięci ludzi, którzy zatroskani losem Niemiec spotykali się w tym domu w czasie nazistowskiej dyktatury.

Ullrich Junker przypomniał w trakcie swojej przemowy wydarzenia, które rozegrały się w tym domu. Pohl udokumentował w swojej powieści pod tytułem „Fluchtburg" wydarzenia z okresu Trzeciej Rzeszy. Następnie wyjaśnił: „Tą pamiątkową tablicą chcielibyśmy przypomnieć obywateli, którzy chcieli zapobiec okrucieństwu reżimu hitlerowskiego

Obecni podczas poświęcenia tablicy pamiątkowej

w Niemczech i Europie. Dla kręgu tych osób ten skromny dom był miejscem kontaktowym. Niektórym ułatwiło dostanie się górami na czeską stronę. Ale i po roku 1945, do 2006 r., za życia Lisy Pohl ten „obronny gród" / „Fluchtburg" był miejscem schronienia dal tych, którzy znaleźli ponownie swoją drogę do Karkonoszy".

Również pastor Pech nawiązał w swojej krótkiej mowie do tego, jak ważnym jest, by otoczyć pamięcią ten krąg ludzi. Gmina ewangelicka jako spadkobiercy Lisy Pohl chętnie przystała na postawienie na terenie dawnej posesji Pohla tablicy pamiątkowej.

Poniżej tekst na tablicy pamiątkowej:

W tym domu, który wszedł do historii literatury, schronienie na swej drodze ucieczki przez granicę do pobliskiej Czechosłowacji znajdowali prześladowani i zagrożeni śmiercią przeciwnicy barbarzyństwa hitlerowskiego.

Pisarz Gerhart Pohl (ur. 9 lipca 1902 r. w Żmigrodzie, zm. 15 sierpnia 1966 r. w Berlinie) w roku 1933 r. nabył nieruchomość od doktora medycyny Alberta Citrona.

W swojej powieści „Fluchtburg" Pohl przedstawia działalność i spotkania przypominającej „Krąg z Krzyżowej" grupy zatroskanych i krytycznie nastawionych do reżimu hitlerowskiego przyjaciół.

Pohl był zaufanym Gerharta Hauptmanna. Na nim spoczął w roku 1946 obowiązek negocjacji z sowiecką i polską administracją państwową w sprawie przetransportowania ciała noblisty na wyspę Hiddensee.

Osoby, które spotykały się we „Fluchtburgu":

Werner Milch, *germanista, przyjaciel Pohla z czasów gimnazjalnych we Wrocławiu. Po utracie z powodu żydowskiego pochodzenia prawa do wykonywania zawodu nauczyciela we Wrocławiu udał się do cichej Wilczej Poręby i zbudował dom obok „Fluchtburgu". W wyniku pogromu 9 listopada 1938 r. wywieziony do obozu koncentracyjnego, dzięki niestrudzonej interwencji przyjaciół zwolniony po sześciu tygodniach. W czerwcu 1939 r. wyemigrował do Wielkiej Brytanii.*

Carlo Mierendorff, *socjolog, pisarz, po pięciu latach osadzenia w obozie koncentracyjnych znalazł schronienie w domu Pohla, w Wilczej Porębie. Był członkiem „Kręgu z Krzyżowej". Zginął 4 grudnia 1943 r. podczas nalotu na Lipsk.*

Theo Haubach, *dziennikarz i polityk, po nieudanym zamachu na Hitlera 20 lipca 1944 r. powieszony przez hitlerowskich oprawców wspólnie z Helmutem Jamesem Moltke 23 stycznia 1943 r.*

Jochen Klepper, *grafik i pisarz (powieść „Der Vater"), aby uniknąć deportacji do obozu koncentracyjnego, popełnił 11 grudnia 1942 r. wraz z żoną pochodzenia żydowskiego i córką samobójstwo.*

Johannes Wüsten, *grafik i pisarz (powieść „Rübezahl") uzyskał pomoc w ucieczce na drugą stronę Karkonoszy, schwytany przez Gestapo w Paryżu. Oskarżony*

o zdradę stanu, zmarł w więzieniu Brandenburg-Görden 26 kwietnia 1943 r.

Wymienione osoby to tylko niektóre spośród tych, które spotykały się we „Fluchtburgu". Zaangażowanie Pohla, „ratownika będących w niebezpieczeństwie w strasznych czasach" – uhonorowane zostało przez państwo Izrael posadzeniem dziesięciu drzew w lesie Żydowskiego Funduszu Narodowego.

*Szwagierka Pohla- **Lisa Pohl** (ur. 25 marca 1906 r., zm. 17 stycznia 2006 r. Wilczej Porębie) przybyła do „Fluchtburgu" pod koniec II Wojny Światowej. Na przkór historii mieszkała w tym domu do śmierci. Także po roku 1945 r. „Fluchtburg" był miejscem pamięci i wymiany myśli dla osób, które musiały opuścić swoją śląską, małą ojczyznę.*

Niech ta tablica oddaje szacunek dzielnym ludziom i upamiętnia ich odważne czyny.